

Příkladná píseň o mordu a jiné sběratelské zajímavosti Josefa Scheybala

29. 03. 2017 11:52

Karikatury, svaté obrázky, hrací karty, mapy, tovaryšské listy, ale i tehdejší pouliční plakáty nebo jarmareční písničky... To vše sbíral a uchovával pro další generace Josef Scheybal starší. Ukázky z jeho sbírek jsou nyní k vidění v Domě manželů Scheybalových v Jablonci nad Nisou na výstavě s názvem Příkladná píseň o mordu.

V letošním roce, v měsíci dubnu, si připomínáme 120 let od narození významného sběratele Josefa Scheybala, v říjnu 50 let od jeho úmrtí. Z východních do severních Čech jej přivedla vojenská služba, později zde vlastnil nakladatelství turistických pohlednic, byl soudním znalcem, antikvariátníkem a starožitníkem. Sběratelství bylo jeho velkou vášní, navštěvoval i archivy, sepisoval místní památky a pořizoval seznamy regionální literatury. Se svou manželkou Annou provozoval též dílnu na drobné dekorativní předměty a vytvářel divadelní dekorace. Ve válečných dobách byl nucen opustit Sudety a část svého života strávil v Turnově a na zámku Sychrov. Rozšiřoval své sbírky i odborné znalosti a v roce 1945 byl jmenován do komise pro zabezpečení movitých památek a inventářů, které zůstaly v poválečné době bez jakéhokoli dozoru. V roce 1965 rodina Scheybalova kupuje pro své početné sbírky v Jablonci nad Nisou bývalou faru a o rok později se celá rodina stěhuje do Kostelní ulice. V domě nadále žil a pracoval i jeho syn a nyní slouží jako Památník Jany a Josefa V. Scheybalových, galerie a turistické infocentrum.

"Výstavu sběratelských zajímavostí Josefa Scheybala jsme rozdělili na dvě části. Ve vstupní hale je představena celá rodina Scheybalových, která v Jablonci žila a pracovala. V Památníku vystavujeme zástupce bohatých sbírek např. francouzské karikatury, romantické litografie, svaté obrázky, hrací karty, mapy, stará vysvědčení nebo pouliční plakáty. Část expozice patří jarmareční písni – tématu, které J. Scheybal intenzivně mapoval celý život. Mezi vystavenými tištěnými bulvárními písněmi najdete i tu o krutém vrahovi Josefu Köglerovi, který pobýval na Jablonecku a popraven byl v Liberci. Jeho ukrutné činy byly v té době velmi proslulé, a proto vyšly jako jarmareční tisky v mnoha vydáních," přibližuje Lea Machurová z Jabloneckého kulturního a informačního centra, které výstavu pořádá.

"Nelze však návštěvníkům ukázat celkový průřez sbírek, které za svůj život shromáždil Josef Scheybal. Jeho sbírkový fond je velmi rozsáhlý a nad naše prostorové možnosti. Jen jeho knihovna za jeho života byla jednou z největších soukromých knihoven v Čechách. Rádi bychom se proto k tomuto tématu vrátili na podzim, abychom představili jeho nakladatelskou činnost v severních Čechách. Výstavu pořádáme ve spolupráci s Muzeem Českého ráje v Turnově, kde je celá pozůstalost uložena. Touto výstavu se aspoň část předmětů navrací do domu, kde měly své umístění padesát let," dodává Lea Machurová.

Výstava **Příkladná píseň o mordu** je v Domě manželů Scheybalových otevřená od 28. března do 20. května. **Komentovaná prohlídka** se koná 18. 4. od 16.30 hodin.

Výstavu doprovodí také dvě tematické besedy – **Vzpomínky na Josefa Scheybala st.** (4. 4. 17 hodin) a **Josef Scheybal a památky zestátněné po 2. sv. válce** (11. 4. 17 hodin).

Na výstavu i všechny akce je vstup zdarma.

Josef Scheybal / životopis

Narozen 30. dubna 1897 v Neustupově, zemřel 1. října 1967 v Jablonci nad Nisou.

Josef Scheybal starší přišel z do severních Čech při plnění vojenské služby. Tady se seznámil se svou budoucí ženou Annou, se kterou společně vybudovali svůj domov v Kristiánově, nedaleko Heřmanic na Frýdlantsku. V roce 1928 se jim narodil syn, budoucí významný dokumentátor a etnograf Josef Václav Scheybal. Manželé provozovali dílnu na drobné dekorativní předměty a vytvářeli také divadelní dekorace.

J. Scheybal vlastnil nakladatelství turistických pohlednic, byl ustanoven soudním znalcem a získal licenci starožitníka. Po svém otci zdědil zálibu ve sběratelství nejen knih a postupně začínal vytvářet i další sbírky. Navštěvoval zdejší archivy, sepisoval místní památky a pořizoval seznamy regionální literatury.

Po nuceném odchodu ze Sudet v říjnu 1938 našla rodina nový domov v Turnově. Část sbírek se podařilo přestěhovat, zbytek zůstal nenávratně mimo jejich dosah. V Turnově byl J. Scheybal obklopen řadou významných osobností z kulturního života, se kterými pořádali výlety po okolí za lidovou architekturou. Ve zdejšímu muzeu zpracovával knihovnu, své příspěvky publikoval v regionálních tiscích. Díky svým odborným znalostem byl jmenován v roce 1945 do komise pro zabezpečení movitých památek, které zůstaly v poválečné době bez jakéhokoliv dozoru. V této době se rodina přestěhovala na zámek Sychrov. To již má J. Scheybal vybudovanou jednu z největších soukromých knihoven a velké množství sbírek grafických listů zahrnující např. karikatury, mapy, tovaryšské listy, devocionální tisky, pohlednice s největší soukromou sbírkou kramářských písní v Čechách... Při dalším hledání nového domova kladla rodina důraz především na prostor, kam by se umístili rozsáhlé sbírky, a knihovnu, kterou si J. Scheybal přál zpřístupnit široké veřejnosti. Domovem se jim tak stala bývala fara v Kostelní ulici v Jablonci nad Nisou, kterou se snažili zachovat v původní podobě. Anna Scheybalová se od roku 1966, téměř 20 let, věnovala malbě kopií starých lidových sklomaleb pro zdejší muzeum, syn Josef Václav se stává významným dokumentátorem. Sběratel Josef Scheybal zemřel před 50 lety, v říjnu 1967. Ve spolupráci s Muzeem Českého ráje v Turnově vznikla v Památníku manželů Scheybalových výstava, která představuje významnou osobnost, jež poslední roky svého života prožila v Jablonci nad Nisou.

Příkladná píseň o mordu a jiné sběratelské zajímavosti Josefa Scheybala

Dům Jany a Josefa V. Scheybalových, Jablonec nad Nisou

28. 3.-20. 5., úterý-pátek 10-12 a 13-17 hodin, sobota 10-13 hodin

Výstava k výročí 120 let narození J. V. Scheybala staršího, který byl významným sběratelem nejen lidové kultury v oblasti Severních Čech. Během své mnohaleté sběratelské aktivity vytvořil i největší

soukromou sbírku kramářských písní v Čechách. Výstava se koná ve spolupráci s Muzeem Českého ráje v Turnově. www.jablonec.com

Tematické akce k výstavě:

4. 4. 17 hodin Vzpomínky na Josefa Scheybala st. – zahájení výstavy a beseda

11. 4. 17 hodin Josef Scheybal st. a památky zestátněné po 2. sv. válce – přednáška

18. 4. 16.30 hodin komentovaná prohlídka výstavy

Vstup zdarma

TZ JKIC